

اداره مرکزی :

آقره ده ، معارف امینلکی یاننده کی دائره

استانبول بوروسی :

آقره جاده سنده ۸۷ نومورده
دائره مخصوصه

حیات

مبارد انما حیات... دیار دها هرون حیات قاتلم !

نفسی هر برده ۱۵ غرورده

سنه لکی بو سنه ایله ۷,۵ لیرا .
(اجنی مملکتلر ایچین ۷,۵ دولار)

اونه و اعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسه
مراجعت ایدیلیر .

یازی ایشلرینک مرجعی آقره مرکزدر .

صافی : ۶۱

آقره ، ۲۶ کانون ثانی ، ۱۹۲۸

۳ نجی جلد

صاحبه :

فکرده عدم مرکزیت

بو کونکی مدنیت بر شهرمدنیتدر . علمه ، کوزله صنعتله عاند بوتون فعالیتلر بو بوک شهرلرده طویلانیور . تارلابی ، زراعت حیاتی خلقک یاواش یاواش ترک اتمک آرزوسنی دویماسی سبب دکلدر . عسکره کیدن ده لیقانی بو بوک بر شهرده کی قیشله ده بر ایکی سنه کچیردکن سوکرا ترخیص ایدیلنجه چوق دفعه کوی یاوان بولغه باشلاور . بوک سبیلرندن بری ده عصرلردن بری بدیی ، فکری فعالیتک کویلری ترک ایدرک شهرلرده برلشمش و بوسایه ده شهرلرک کوبدن ، کویله نسبتله قات قات فضلله جاذبه قازانمش اولماسیدر .

بو کونکی مدنیتک بو محذورینه قارشلی هانکی چاره لر بولنه بیلیر ؟ بو مسئله نی بوراده تدقیق ایدرک دکل . احتمال تلسز تلفون کی اختراعلرک آرماسی ، وسائط نقلیه نکل برقات دها تکمیلی الخ .. سایه سنده کویلونک شهر حیاتندن استفاده ایلهمسی امکانی ایلریده دها قولایقله تأمین ایدیلرکددر . هر حالده ، شیمیدیلک اورتاده بر درد موجوددر . بو درد عمومیتله بوتون متدن مملکتلرده وارددر . فقط بعضیلریده بو بوتون حاد بر شکل آلیور ، اولنلرده فکری ، بدیی حیاتک بعضی شهرلرده دکل ، بلکه برتک شهرده ، پای تختده طویلاندینی کورولویور . فرانسه بوک پارلاق بر مثالیدر . اوراده سیاسی مرکزیت یاننده برده فکری مرکزیت مشاهده ایدیلور . زیر پارس بوتون صنعتکارلری ، ادیبلری ، طائمش فیلسوفلری الخ .. طویلأمشدر . حتی هر کس بیلیرک طائمش اولق ایچون بارسده اوطورمق لازمدر . فرانسه آقاده میسنه قبول اولونمق ایچون اقامتکاهی بارسده اولق شرطدر . بو بوک تیارولر ، بو بوک مطبوعات بارسده ، بو بوک صنایع نفیسه مشهرلری بارسده ، یکانه اهمیتلی دارالفنون بارسده در . ایشیتدیکمه نظراً فرانسلر سترازبورغ دارالفنوننه بر درلو آلمانلر زماننده کی رونق ویرمه موق اولاماشلر . چونکه اولنلرده کی مرکزیت روحی بوکا آرزو چوق مانعدر .

آلمانیا به کچرسه ک بو بوتون باشقه بر منظره قارشیننده بز . اوراده « حیثیتی بیلن » هر شهرک بومی غزته سی ، مجموعه سی وار . برلیندن باشقه

مونیخ ، دره سدن کی شهرلرده بو بوک صنعت مرکز لیدر . فرانسه ده اولدینی کی آلمانیا ده متعدد دارالفنونلر وار . لکن هر بری کندینه مخصوص بر اهیت مالکدر . بوندن ماعدا شیمیدیلک آلمانیا خارجنده اولان ویانه نکل علم و صنعت مرکزلی اولارق کندینه خاص بر شعشعه سی وار . دیمک که آلمانیا ده فکری بر عدم مرکزیت مشاهده ایتکده بز .

سیاسی عدم مرکزیت ایچون نه دیتیرسه دینلسون فکری عدم مرکزیتک رجحانی آشکاردر . فی الواقع میلیونلرجه نفوسی اولان بر مملکتک یاریم ویا بر میلیونلق نفوسی اولان برتک شهرنده بوتون فکر و صنعت جریانلرینک طویلانماسندن دها غیر طبیعی بر حال اولابیلیرمی ؟ اگر مادی غدالره معنوی غدالری مقایسه اتمک جائزسه دینه بیلیرک فکری مرکزیته تابع اولان مملکتلرده صانکه بر نقطه ده حدودسز بر بوللق و دیگر طرفلرده درجه درجه قیطلق حکم سورمکده کییدر . واقعا مدنیت تطاهر لری نکل بر شهر برینه اون شهرده کوروله سی ایلک اولجه قید ایلدیکم بو بوک محذوره (شهر و کوی حیاتی ضدینته) چاره بولونمش دکلدر . فقط هیچ اولمازسه دیگر بر محذور (شهرلی و طیشارلقی ضدینی) اورتاده یوقدر . بوندن ماعدا علم و صنعت مملکتک هر طرفنده سر بیلوب بو بوک نسیبده خلقک اکثریتک اوندن استفاده ایتسه قولایلاشیر . عالملرو صنعتکارلر مملکتک هر طرفنه داغیلدینی نسبتده تحسس و تفکر موضوعلری آرتار ، فکر حیاتی زنجینله شیر .

بر عصر اولنه قدر تورک حیاته باقارسه ق قسماً فکری عدم مرکزیتک جاری اولدینی کورویور . استانبول درجه سنده مهم مدرسه لری ، علم مرکز لری حیوی شهرلر وار : قاهره ، شام ، بغداد الخ .. تا بوسنه و هر سکه ، مصره و قافقاسیه به قدر ، ساده جه علم تحصیل مقصدیله دولاشان علما وار . فقط سوک عصر طرفنده ، اسبابی ایضاح ایلهمکی مؤرخلره بر اقدیم بر تحول نتیجه سنده ، یاواش یاواش ، استانبول یکانه علم و صنعت مرکزلی اولویور . احتمال بوتجولک اک مهم سببی یکی علم و صنایعک ، یعنی آوروپادن کلن فکری حیاتک دولت قابوسندن ، « در سعادت » دن مملکت کیره که مجبور اولماسندن عبارتدر . هر حالده

آرتق بوتون معماری فعالیتی استانبولده در ، بو بوک غزته لر استانبولک غزته لیدر ، بو بوک مکتبلر استانبولده آجیلیر ، خالد ضیا از میردن استانبوله کلیر ، توفیق فکرت احتمال استانبولدن هیچ دیشاری چیقمامشدر [۱] جمهوریت دورنده بو حال دوام ایلدیکمی ؟ استانبولک بر فکر و صنعت مرکزلی اولقندن فارغ اولماسی ایچون هیچ بر سبب یوقدر ، بالعکس ، بو بوک شهر ، سیاسی اهمیت اعتباریله غایب ایلدیکمی اقتصادی و فکری ساحه ده قازانمالیدر که ضرردن قورولسون . فقط استانبولک یکانه فکر و صنعت مرکزلی اولارق قالماسی ایچون ده هیچ بر سبب یوقدر . بر کره دولتک یکی پای تختی اولان آقره بالطبع استانبول درجه سنده بر فکر حیاته مالک اولق ادعاسنده بولونور . آقره ده تشکل ایتکه باشلایان موزهلر ، زمان زمان آجیلاجقندن بحث ایدلمکده اولان دارالفنون ، هنوز استانبولده ده بولونمایان فقط آقره ده دها چابوق یا پیامسی امید ایدیله بیلن منتظم بر تیار و بناسی مملکتزده علم و صنعت فعالیتلرینک ثقلت مرکزینی دکیشدیره ک فائده لی آدیملر تشکیل ایدیلیر .

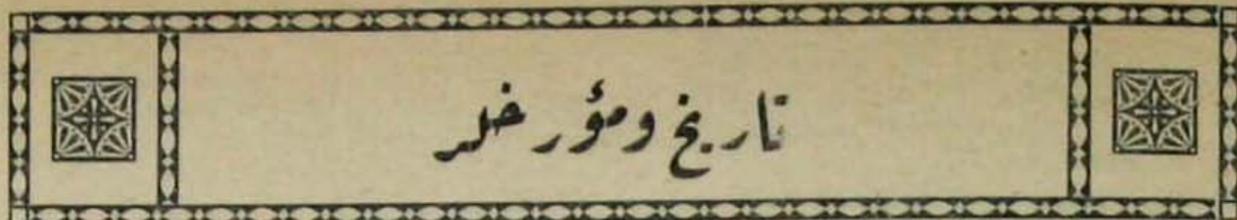
ساده استانبول ایله آقره نی نظر دقته آلمقده الو برض . بن از میری عینی اهمیت درجه سنده کورویورم . صریلر اسکوبده بر دارالفنون طاسلاقی قوردیلر . یونانلیر از میری آلدقندن سوکرابر دارالفنون بناسنی همان یاپدیلر . یونانلیرک از میرده زورله یا شاتنا جقلری بر دارالفنونی بز طبیعی بر طرزده یا شاتنا مازمی بز ؟ احتمال بو فکر به کولر بولونما چقدر . چونکه اولنلر دارالفنون دینجه در حال سوربونی یا خود اوقسوردی دوشو . نمکده درلر . حالبوکه متواضع بر چرچیوه به مالک اولان ، مثلاً ایکی فاکولته دن عبارت اولان دارالفنونلرده وارددر . مثلاً اسکوب دارالفنوننده بر دانه فلسفه معلمی وارددر ! حتی بویله بر مؤسسه نکل اسمنک دارالفنون اولماسنی بیله مطلقاً لزومی عد ایلهمه یورم . زیرا مؤسسه نکل فائده سی اسمنده دکل کندیسنده در . استانبول دارالفنونی ، شیمیدیک حالندن اون دفعه [۱] توفیق فکرتک شخصیتی تعیین ایچون فوق العاده مهم اولان بو نقطه نکل تدقیقی ادبیات مؤرخلردن بکلده یوروز .

مشوش فکری اولان عصری نسلک ایسته دیکي شیر، داهاره آلیست در اولرده حکایه ایسته بولور، بولرده ؛ فقط ایچلرنده کندی موجودیتلرله داهایا یاقین بر تصویر کوره بیله جکاری حکایه لر ایسته ، «رومان» ک کیندکجه آرتان رغبتی و کیندکجه مشری اولان ماهیتی بورادن ایلری کلیور .

(باقون) ک بر مطالعه سنه کوره ، « طبیعت بشریه نك بر قوتی و بر مزیتی اولان استقلال فکری ، اونی اشیانک معتاد جریانندن صیر بلایه و کیندینک داهایا حراولاجنی حادثاته ایسته دیکي کبی حاکم اولاجنی خیالی بر زمین یار آنامه سوق ایدر . فقط عقل بشرک بر درجه یه قادر کندی الستیقتی تجربه اتمک و قدرتنک یانی کریمک ایچین قولاندینی بو حکایه جیلک دهاسی ، اگر ارنی احتماللرک وامکانلرک ساغلام قابولسنه ربط اتمه یی بیلیرسه ، ایسته اوزمان بو حکایه جیلک دهاسی ، اثریله داهایا زبانه مغرور اولور . فرضیه ، حقیقه کوره نیر ؛ حکایه یی مشاهده کیندنک ایستر ، و بو صورتله ، رومان تاریخه یاقلاشیر . « ره آلیم » رنگنی آلاق ، ادعاری و مبدولیتی ایله دنیایی حیرتله ایچنده بر اقبیر ؛ بوتون احتراصلرک تابلوسنی ، بوتون منظرلرک ده قورینی ، بشری و فوق البشر بوتون امکانلرک بر برینه قاریشینی کوستردیکي دعواسنده بولونور . بورولور و بوزار . اگر رومان ، منشأ لرینه رجوع اتمش اولسه بدی ، فانی محصولیه بر عصری بهبوده دولدوردقن سوکرا ، نحو اولور کیدردی . « وبقیه مستند » و « وبقیوی » . اگر رومان بو صفتلری جدی اولارق تلقی ایسته بدی ، اوزمانده تاریخک ایچنده غائب اولوردی .

تاریخ ، ماصاله ، داستانه ، رومانه بکزه ؛ چونکه اوده بر حکایه یی ایشیدر ؛ فقط او ، منحصرأ حقیقه استناد ایله دیکي ایچین بو « نوعلر » دن آیریلیر . مؤرخ بر حکایه جیدر ؛ فقط حقیقتک حکایه جیسی . شیمدی کوره جکزه ، بو شرط ، تاریخی بر علم حاله کتیر بیور ؛ صنعت نقطه نظرندن حقیقتک قادر نجیب هیچ بر مفکوره بوقدر ؛ کوزه لک « حقیقتک شعشعه سی » دکلیدر ؟ ایسته تاریخک مفکوره سنی بوکله تثبیت ایدر ؛ کذا اونک کوجلکنی دهه یه اینه جیقاریر . « جانلاندیرمق » ، ایکنجی دفعه یار اتمق دیمکدر فی الحقیقه ، اورینرینالک حنی و بریمک ایچین حرفی حرفه قوییه کافی دکلدیر . بو بوک بر شخصک موجودیتنی کونی کونه ، دقیقه سی دقیقه سنه قید ایده جک اولان بر کیمسه ، اک بزدریجی غرافیکلری یامش اولور . حیاتک تصویری ، اصل حیاتدن داهایا باشقا نسبتله و داهایا باشقارولیه قله مالکدر . بو رولیه قلمی حسن ایتدیرمک ایچین ، عزمدن و قارقانه ردن کلن برحا کیت ، بر صلاحیت لازمدرک ، بولر صرف مرادانه مزیتلردر .

حل اتمه یی و فداکار قلمر یامایی بیلیمک لازمدر . فعل کبی ، تاریخده ارککلرک ایشیدر . رسام ، موده لی تماماً جیقارمق ایچین اوکا حاکم اولمالیدر . تفصیلات و مختصرات ایچنده ، یاشایان حقیقتک نه

تاریخ و مؤرخ

— ۲ —

تاریخ بر صنعتدر

ایسترا ایده آلیست اولسون ، او بوایی تله دو قونور : حقیقت و افاده . ذاتاً بوتون صنعتده « دکلیدر ؟ » مؤرخ ، بر حکایه جیدر . انسان ، حکایه لر و ماصالره اولاندینی حسن ایتکدن حظ ایدر . کندی موجودیتنک هر تصویری اونی اکلندیرر ، علاقه لاندیرر ، استلاسنی آرتدیرر . خام سنه ، ابتدائی بشریته عائد افسانه لری آکلندیرکن ، اوجاغک باشنه اوطوران عاقله نفس بیله آلماز . l'Oiseau bleu, Le Petit Chaperon rouge, Belle au bois dormant, le Petit Poucet خیالی تصویر لرله جوجوقلرک حساس دماغنی دولدورمقدهدر . شهرزاده ، (بیک بر کجه) نک غایت ماهرانه فاصله دار اولان حکایه سیله سلطانی اوبوتشدردر .

بو قاجونک بر آرایه طویلادینی قادیلر و سه نیورلر ، (Decameron) فی دیکلیرک و بانک دهشتلری اونوتشدردر . احتمالک افسانوی حکایه لر ترتیب اتمه یی هر کسدن اونی بیلدیکي ایچین ، « یالانچی یونانستان » بشریتک مریمسی اولدی . اسکی حکایه لرک دائماً روتازه قالان جاذبه سنی بزم لاقونته ن قادر کیمسه آکلتماشدر :

بو نقطه ده هیمز آتمه یی بز ، و بنده شوحه یی چیقاردیم زمان ، اگر اشک پوستی بکاده حکایه ایدیش اولسه بدی ، بنده اوندن سوک دوجه فوق دیواردم .

بوکون تصدیق ایدیلیرک ، شوالیه لره عائد بو بوک دستانلر ، قرون وسطاده اونجیب Ghansons de gestes ادبیاتی وجوده کتیره ن دستانلر ، دیندارلری زیارتلره و صلیب سفر لرینه ایصال ایده ن بول بولرندره ساز شاعرلری طرفندن اوقونوردی . خیال ایله اولانما ، عزیمت بولنی قیصالتدینی جهنله ، افسانه ایله تاریخ ، بر برینه دایانارق ، بو صورتله آرقاداشجه کیدیورلردی . غود و فرودا دو بویون ایله طانقره دک حضورنده « اولیویه » دن و « رولاند » دن تغنی ایدیلین ؛ شارلمان مزین صاقالبه فلیپ اوکوستک و سن لوئینک یاننده آت قوشدورسون ، ایسته بو کوزه لک تصادقلمر اجتماعی حیاتک جانلی قسمی تشکیل ایدر . یونانلیلره رومالیر بزم اختلاجلی اوردولریمزله بویله بوررلردی . مصر طوبراغنده اهراملرک قرق عصری یونانلرک عسکرلری بویله تماشا ایدردی .

نه ماصالر ، نه ده دستانی افسانه لر ، هیچ بر زمان انسانلرک تخیله سنی بورمایا جقدر . بوکله برابر ،

ایشله یی بر قابلیت ، بر ذوقده سب اولور . تاریخ ، انسان ایچین بر هیجان ، طانلی و حریصانه آرنیلان بر هیجان اولماسه بدی ، بر احتیاجده اولازدی .

بابانک جوجوقلره سویله دیکي حکایه ده ، متقابل بر جاذبه وارددر . جوجوغک متبادلاً « حکایه » ایسته مه سی ، « اوکره نمک » ایچین دکلدردر ، اکلتمک ایچیندر . حکایه دن حکایه اولدوغی ایچین حظ ایدر ، و « حکایه » ده اینی اوبدورولور ، اینی تنظیم ایدیلیر ، و معتبار اولورسه ، حکایه ایدن ده اوقادار موفق اولور .

بناء علیه ، تاریخک فائده لی اولقدن ده باشقا بر سبب موجودیتی وارددر . صنعت ، صنعت ایچیندر ده نیلدیکي کبی ، تاریخ ، تاریخ ایچیندرده ده نیلیر . یالکز شو تقدیر ، تثبیت کافیدرک ، تاریخ بر صنعتدر .

بوتون صنعتلرکبی ، تاریخک ده هدفی کوزه لکدر . تاریخ بوکا ، حادثانک جانلی بر صورتده حکایه سی ، نسبتلرده آهنگ ، استخراجده وضوح ، اشخاصی تصویر و حیاتی تخیل واسطه سیله موفق اولابه چالیشیر . سائر بوتون صنعتلرده اولدوغی کبی ، تاریخده افاده قدرتی ، اک علوی هدفدر .

برهیکلتراش مرمری بونشار ، برسام قورشون قلمنی و فیرچایی قوللانیر ، بر معمار مالزمه یی صیراسنه قویار و ماده یه ضیا و حرکت ویرر ، شاعر آهنگی کوسته ریر ، موسیقی شناس صدالری مزج ایدر : — مؤرخده ماضی بی تخطر و ظلمی تمدید ایتدیررک حسلی و فکریلری اویاندیرر .

چیچه رون ، مشهور بر فقره سنده ، تاریخک آسته تیکنی کوسته ریبور ، و دیورک : « تاریخ قرنلرک شاهدی ، حقیقتک مشعله سی ، خاطره نک روحی ، حیاتک حاکمه سی ، ماضینک پیامبردر » .

کندیسنه تعلق ایدن بو واسع چرجیوه یی دولدورمق ایچین تاریخه نه قادر تنوع ، نه قادر مبدولیت ، نه قادر نفوذ ، نه قادر تطبیقات لازمدر ؟ و نه قادرده مبدعانه بر قدرت ! هیات اجتماعی نک حیاتی ایله انسانلرک حیاتی طانسلرک ویا ابتدال کبی ایکی تهلکه دن اجتناب ایده رک تصویر اتمک ، ایجاب ایدن شیئی ، و یالکز ایجاب ایدن شیئی سویله مک اوزره حادثاتی قیصه جه جانلاندیرمق ، تخکیه ده ، ناملوقینده ناصل صاقلی دورورسه هیجانی ده اوسورتله صاقلامق .. ایسته مؤرخک وظیفه سی بودر . اونک ایدی موضوعلری انسان و طبیعتدر ؛ ایستره آلیست ،

صايقلادىغى بولمق اولودن حيات تخملىرى چىقارمق
 ايچين اولاي بىلىك ، سوكرآ آكلانماي بىلىك ،
 سچمىنى بىلىك و اونونماي بىلىك... ايسته مؤرخلر
 ادعا ايندكلىرى او بوكك صنعتك ايجاباتي بونلردر .
 نو كىد بىس ، (به لوبونوز) هر بلرئى حكايه
 ايدىيور . آتھ لىلر (سچىليا) سفريته قرار و برمشلر ،
 بوسفرده جمهوريتك مقدراتيله اوينا ناجق . اوردوبى
 (سيرا كوزه) به نقل ايدھ جك اولان دونانما حاضر ؛
 اركاب امرى و برىلش :

« او صباح ، آتھ لىلر ايله متفقلرندن شھرده
 بولونانلر (پيره) به ايندیلر . شفقله برابر ، دكزه
 آچىلمايه مھيا كىلرھ بىندىلر ؛ وطنداش ويا اجنى ،
 بوتون اهالى لېمانه بيغىلمشدى . عائللر ، اوغوللر ،
 اقربالر ، دوستلر ، كىدنلرھ رفاقت ايدىيورلردى .
 هم بور و بولر ، همده موقىت ايدى امله اوزون
 بردكز بولچىلنك آنا وطندن آيردىنى كىمھلرى
 بر داھا كورمھمك قور قوسى آراسنده متحير
 بولونىيورلردى . بوالوداع ساعتده تھلكھ ، اوزاق
 فلاكتلر كنجى ايله ، سفرھ قرار و برىلدىكى
 زمانده كندن داھا بو بوك كورونىيوردى . فقط ،
 بونكلھ برابر ، منظرھنك تنوعى و عظمتى خوشغونلنى
 ادامه ايدىيوردى . منظرھ ، حقيقتھ عظمتلى و حبرنلرھ
 شاياندى : آلھن قوتلرنك باشھنھىچ بر شھركھ هيچ
 بر زمان دكزده كوسترمھ دىكى بدرجھده كى تجھيزاتى ،
 سطونلى و مصرفلىدى ... دونانما ، سردارلر بىلھ
 بلدھ طرفندن بو بوك مصرفلرھ تجھيز ايدىلشدى .
 خاق خزىنھسى كىچى باشھنھىچ بردراخى و برمش و كىلرى
 تدارك ايله مشدى ، بونلر ك آلتىشى خفيقدى ، قرقى
 هوپىلتلر ك نقلھ مخصوصدى . سردارلر بو كىلرھ
 مكمل طايفالر قومىلردى ، كىلرھ يئھن افرادك ،
 خزىنھدن و برىلك اوزرھ ، معاشرئى آرتدربىيورلردى .
 كىلر ، معبود تصويورلرى و ظريف تزىينات ايله
 سوسلنمشدى ؛ هر طايفا كندى كىسنىك ظرافت
 و سرعتجه برئى اولماسنى ايسته يوردى . قارا اوردوسى
 سچمھ عسكرلردن اتخاب ايدىلشدى ؛ هر فرد كندىنھ
 تعيين اولونان و طيفھنى ايضا ايچين غيرت كوسترمكده
 بر برئى قىصقاندىنى كى ، كذا اسلھه و ملبوسات
 ايچين دھ بو بوك بر رقابت موجوددى . ايچھ حس
 ايدىلورىدى كھ ، دىكر آلھنلرھ يالكز ايجاب ايدن
 تلىحاتى ياپدېرا بىلىك ايچين ، بو يله بر قوت و سطوت
 كوسترمكھ لزوم واردى . طايفالر كىلرھ كىر و بده
 بوتون ارزاق تخمىل اولونور اولونماز ، بور و حركت
 اشارتى چالدى . يالكز هر كى ايچين دكل ، فقط
 تكمىل دونانما ايچين نك بر منادينك سسىلھ دعالر
 اوقوندى . بارد اقلرھ شراب قوندى ؛ قوماندانلر
 و عسكرلر آتون و كوموش قوبالرا ايچنده (لىياسونلر)
 ياپدىلر . بولھ چىقانلر ك دعالرېنھ ، ساحلده كى غلبھ لفق
 دعالرى مقابلھ ايدىيوردى ، وطنداشلى و متفقلر ،
 هب برلكدھ دعا ايدىيورلردى . (پان) تفى ايدىلور بده
 (لىياسونلر) ختام بولنجھ ، بىلكنلر آچىلدى ... »

بىلھمھ ، بوندىن داھا سادھ واسطھلرھ بودرجه
 درين بر هيجان اويايدىرمىق مكنمىدر ؟ هيچ برئى
 تصادفھ براقيلماش ، كذا هيچ بر تدقيقدھ ، بو

سياسى نقيار و جمعيت

- 9 -

أسكى الومك اقتصادى بر و بدملىرى : C - اسپارطا

مسألھسى ، الكمھم بر اجتماعى مسألھ ماھىتنى آكشدر .
 كويلونك فقيرلھ شھسى ، ئېنى نادھ ئومك بر قرارىنھ
 عطف ايدىيور ، اورقنھ قادر آراضى حصھسى تقسيم
 ايدىلور ، اولدوغى كى بو بوك اوغله دوشوبورمش ،
 اودھ بو كامقابل قىزقارداشلىرى باقايھ مجبور اولوبورمش .
 ئولھنك اوغلى يوقھ آراضى حصھسى باشقاسنھ
 و برىلورمش . ئېنى نادھ ئوس ، بو اساسى قالدېرازق
 هر كسك ، مالنھ ايستھ دىكى كىبى تصرفى سربست
 براقش . بز ، يالكز شونى آكلور زكھ : اسپارطانك
 ايلك دورلر دھ آراضى ملكىتى مبادلھ موضوعى دھ كىلدر
 واقتصادى وضعىتك انكشافىلھ بو اساس ترك ايدىلشدر .
 اساساً بز ، الكاسكى عبراتى جمعيتلرنك بعضلرندھ
 بو وضعىتى تامىلھ ايضاح ايدھن (اودورھ كورھ)
 حقوقى اساسلرھ تصادف ايدىيورز . بوتلىق ، داھا
 سوكر ابر امر طرزندھ نچى ايدىيور : « طوبراغكزى
 ابدىاً صاتماملېسكز ، چونكھ : طوبراق ، بئدر
 و سز يالكز مسافر و كىراجىسكز ! » ، (۳ ، موسا ،
 ۲۵ ، ۲۳) . [*] نقلباتك ، خلق كتلھلرى آراسنده كى
 تماسك جوق ابتدائى شكلر دھ اولدوغى زمانلر دھ اك
 ضرورى احتياجلرى تطمين اتمك اعتبار بىلھ طوبراغك
 تارلانك برئى درجھدھ بر اھمىتى واردر . اونك ايچين
 يالكز اسكى اللاسدھ دھ كىل ، اوندىن جوق دھا
 [*] اسپارطانك ايلك دورلرندھ كى آراضى
 توزىعتك شوشكلدھ اولدوغى خبر و برىلور : اورھ تاس
 وادىسندھ ، اسپارطاليلرھ عائد اولمق اوزرھ دورت
 بىك بش يوز ، داھا سوكرآ فتح ايدىلھن مھسھ نيادھدھ
 عىنى مقدار دھ تارلا وجودھ كنىر بلىش اىمش . پھرى
 اوقلر كدھ اوتوز بىك قادر كوچوك تارلا بى وارش .
 بو آراضى حصھلرى كنىشلك اعتبار بىلھ مساوى اىمش . م . ن

اسپارطانك « سادھك » ي ، اسپارطالينك
 « قناعت » ي حقندھ دورمزھ قادركلھن مختلف منقبھلر
 واردر . آلھن أسكى زمانى اساسى صورتدھ تدقيق
 ايدھنلر ، بومنقبھلر ك حقيقت تضمن اتمھ دىكنھ قانعدرلر .
 دور ونجى عسكر اسپارطاسى ، ثروت صاحبلىرھ
 بو بوك بر رول و برمش ، الكزھ نكىن بر آلھن مملكىتى
 ايدى ، (افلاطون ، آلكى بىادھس) . اسپارطا
 زنىكىلرى آكلھنجھ موضوعى اولمشدى ، (آرستوتھ .
 لھس ، بولتقھ - ۳) . اسپارطامساواتنھ عائد منقبھلر كدھ
 اساسى برقىتى يوقدر . ليقورغھ عطف ايدىلھن آراضى
 تقسىمى ؛ بعض عالملى مبالغھلى مساوات اساسى
 قبول اتمك خطاسنھ سوق اىتمشدر . اسپارطانك
 هھلوتلر (عمومى اسىرلر ، دولتھ عائد اسىرلر) ي ،
 پھرى ئوقلرى بو خصوصدھ صرغ بر فكر و برمھ بھ
 كافىدر . دورمزدھ ما كىنھنك رولى نھ ايسھ ، او
 دوردھدھ اسىراودر . مساوات ؛ يالكز اصىل صنف
 ايلھ ثروت صنفندھ شوبلھ بولھ برمعنا افادھ ايدىيور .
 بو مساوانك الكز يادھ تجلى ايتدىكى شى ايسھ « غنىمت
 تقسىمى » در . آشاغى صنفھ كلىنجھ : اورادھ مساواتدن
 اثر يوقدر .

ليقورغ Lykurg ك آراضى تقسىمى ، قانونلرى
 مسألھسى ؛ سوك درجھدھ مناقشھلى بر موضوعدر .
 بولھ بر شخصىتك ياشايوب ياشامادىغى ، قانون وجودھ
 كنىروب كنىرمھ دىكى جوق شېھلىدر . ليقورغھ عطف
 اولونان اصلاحاتك اسپارطادھ باواش باواش تقرر ايدھن
 حقوقى قاعدھلردن عبارت اولماسى احتمالى قوت ايددر .
 اسپارطانك ايلك دورلرندھ معين بر طوبراق مساواتك
 حكم سورمش اولماسى امكان داخندھدر . فاقاط بو
 آراضى مساواتى زمانلھ او قادر دھ كىشمشدر كھ : آراضى

قدرت و اسرارانكېز بر صنعت حالھ قوبور . بو
 صنعتھ هر كس ابريشھ مز . اونى تامىلھ قاورايابىلىك
 ايچين ، كمال ، دقت و دوشونجھ لازمدر . ايستھ بونك
 ايچين مؤرخك شھرتى پك آھستھ كلېر ؛ اونى آنجاق
 عصرلر تقدېر ايدر . زمانك زادھسى اولان تاريخ ،
 بىنھ زمانھ اعتماد ايدر . وقتى بكلرھ ، وكوزھ للكنى آغبر
 آغبر انكشاف ايتدېرر . (قىلى بو) ، يوزى اورتولو
 برىرېدر . او ، فكر بشرك اك علوى ريفھ سىدر .
 اكل آدمدھ ، اختياردھ ، هپ اوكا توجه ايدرلرھ
 كندىلرئى ممنون ايدھ جك يكانھ شىلرى اونك اترلرندھ
 بولورلر كھ ، اونلر دھ : حقيقت و نظامدر .

بو بوك دولت آدمك قدرتى وطنداشك اضطرابى
 شوبلھجھ سزدىر بىيور ؛ نقلدھ كى قىصھ وضوح ،
 هيچ بر قصدى تصويورلھ ، محررك روحنده كى كدرى
 ميدانھ چىقارمىيور . بشرىت موجود اولدقھ ،
 (پيره) به اينھ جك ، باشلايان بر سفر ك بو مجهولتھ
 قارشى ترددىنى دوياچقدر ؛ آتھ لىلرھ متفقلرنك ،
 (بان) كىلدىكى و بلدھنك طالعنى (سيرا كوزھ) به
 دوغرو كوتورمك ايچين بىلكنلر شىشدىكى زماندى
 فاجھه انكېز هيجانلرېنھ اشتراك ايلھ جكدر .

اكر تاريخك بر صنعت اولدوغى كوسترمك
 لازمھ ، بو صىفھلر كافىدر : بو صىفھلرى نچىلھ تزىين ،
 فقط حقيقت اساسلاندىر بىيور . ايستھ اصل تاريخھ
 لزومى اولان بو ايكى الهام ، تاريخى عىن زماندھ دى

احمد رفيع